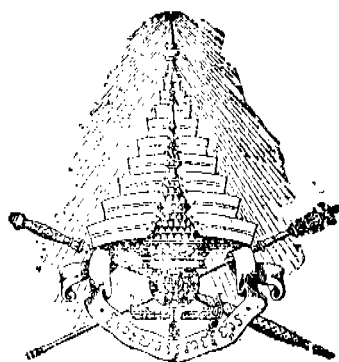

เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๗๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๙

อุปโตกสงฆ์ ขอให้พระ ชรรวมวโรตม อำน คำถวาย พระพร พระ
ชรรวมวโรตม อำน จบ แล้ว พระ สงฆ์สดก ไชย มงคล คาถา แด
ไสยภัตต์โท มีพระ ตำรับดี ตอบ พระสงฆ์ รับ ตำรับ แล้ว ถวาย ดอกไม้ รูป
เทียน ต่อ ไป ดมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ฯ ทรงรับ แดประทาน
เหรียญ แด หนังสือ ทิ้ง กัน ฯ

ประกาศมหาสมณคุณมาภิเศก

ศุภมิ่งกุ พระพุทธเจ้าต้นกาด เป็น อัครบิดรภาค ๒๕๕๓ พรรษา
กาดบักขุบันฉันทโรจจร โสณสัมพัตสร มฤคศิรมาต สุกกบักษ จตุรดีดี
ศีลิวาร สุริยคติกาต รัตนโกสินทรศก ๑๒๙๙ ขึ้นวาคมมาส บัญจมนสุรทิน
โดย กาดนิยม

วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๙ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๘๐

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
ข้าราช พินิต ประธานารวมมหาสมณคณช อธิบดีฯ พะษวิมตรัตน วรวิดิยราช
นิกรโธม จาตุรนต์บรม มหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโต สุชาดสัง
สุทธเคราะห์ณี จักรีบรมนารถ จุฬาดงกรณราชวรังกูร บรมมกุฏนเรนทร์สุ
สันตคิวงษวิสิฐ สุธำชิตบุรพาธิการ อุดยกฤษฏาภินิหารคดีเรกบุญฤทธิ
ชัยฤกษ์ณวิจิตร ไสภากยสรพวงค์ มหาช โนตคะมางคประณตบาทบงกช
ยุกต ประสิทธิ์สิธรรพสุภมณ อุดมบรมสุชุนาถย์ ทิพยเทพาวตารไพศาล
เกียรติคุณอดุดยพิเศษ สรรพเทพเจ้ารณรักษ์ บรมศักดิ์สัมญาเทพทวา
ราวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ เสนางคกนิกรรัตนอัศวโกศล ประพนชปรีชา
มัทวธมาจาร บริบูรณ์คุณธำรธยามาทินครจรุคเมกราชังคก มหาปรีวารนา
ยกอนันต มหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินธร บรมชนกาศิศร์สมมต
ประสิทธิ์วรยศมโหดมบรมราชสมบัติ นพปฏดเสวคณัตติฉัตร ศิริวัทีโน
ปตักษณมหาบรมราชาภิเศกยัสิต สรรพศกัศวิชัย สกลมโหศวิชัย
มหาธวามินทร์ เมษศวรมหินทรมหารามาชิราชวโรดม บรมนารถ
ชาติอาสาไศรย พุทธาภิไศรรัตนสรณารักษ์ อุดยศักดิ์ธรรคนเรศวร
มาธิบัติ เมตตากรุณาเลิศกฤไทย อโนปไมยบุญการ สกตไพศาล
มหาธิญาธิเบเนทร์ ปรมเนทรชรมิกมหาราชาริราช บรมนารถบพิตร
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวชิรญาณวโรรส
เป็น พระบรมวงศ์ พระองค์ หนึ่ง ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ได้ทรง ยกย่องว่าเป็น ผู้ตั้ง พระราชธัญยาไศรย มาตั้ง แต่ยัง ทรง
พระเยาว์ ได้เคย ทรง ปฏิบัติ ราชกิจ ใกล้ ชัด พระองค์ จน กระทั่ง พระ
ชนมายุ ถึง กำหนดอัน ควรที่จะ ทรง พระผนวชใน พระบวรพุทธศาสนา ตั้ง
แต่เมื่อ ก่อน จะ ทรง พระผนวช นั้น ก็ได้ทรง มี พระกมด ต้นตาน เต็มไม้
ใน พระรัตนไตรย์ มั่น คง แต่ได้ เริ่ม ทรง ศึกษา พระปริยัติธรรม อยู่ ก่อน
ครั้น เมื่อ ทรง พระผนวช แล้ว ก็ได้ ทรง พระอุส่าห์ ศึกษา พระปริยัติธรรม
ด้วย พระปรีชาญาณ ทรง รอบรู้ ใน อรรถธรรม ทั้งปวง มาก ขึ้น เป็น ลำดับ
จน หา ผู้ที่ จะ รู้ เท่าเทียมได้ โดย ยาก นั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวได้ ทรง สถาปนา พระอิศริยยศ เป็น พระองค์เจ้าต่าง กรม แต่
ให้ทรง สัมณศักดิ์อัน สูง ก็เพราะ ทรง ทราบ ชัด อยู่ว่า พระราชาตาของ
พระองค์ จะ สามารถ เป็น ผู้ดำรง พระบวรพุทธศาสนา ให้ประคองฐาน ถาวร
วัฒนาใน สยาม ราชอาณาจักร ได้ไป ก็นับว่า เป็นไปได้จริง ตาม ความ
ทรง มุ่ง หมะย ธรรมตา พระศาสนาจะมั่นคงยั่งยืน อยู่ได้ ก็เพราะ อาไศรย
ความรอบรู้แห่ง พุทธศาสนิกบริสุทธิ ในพระชนมอันดั่งแท้ พระเจ้าบรมวงศ์
เธอ กรมหลวงวชิรญาณวโรรส ได้ทรง เป็น ประจักษ์ ในการ ที่ พระภิกษุ
สามเณร สอบได้ พระปริยัติธรรม ทรง กำกับให้ การ สอบได้ อัน นั้น เป็น
ไปโดย ทาง ที่ ถูกต้อง ทุก ประการ นับว่า ได้ทรง ช่วย สัมเด็จพระราชาธิบดี

วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๙ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๘๒

ในการที่ ทรงทำนุบำรุง พระศาสนา ให้มั่นคง อยู่มิได้เสื่อมคลายไปเลย
ทั้งได้ ทรง พระอุสาห์ ปกครอง คนต่งมให้มั่นคง ในกิจ ปฏิบัติ สมควร
แก่ผู้ ที่ ดำรง สมณ. พศ พิเศษ ยิ่ง กว่า สามีญ ชน นับว่า ได้ ทรง กระทำคุณ
ประโยชน์อันใหญ่ยิ่ง ให้บังเกิด มี แก่ กรุง สยาม

อนึ่งได้ ทรง เปน ผู้ เชี่ยว ชาญ ใน สรรพ อรรถธรรม ทั้งปวง แล้ว ก็ ได้
ทรง เปิดเผยแผ่ พระธรรม นั้น ๆ ให้ ปวง กวัญ เก่มหาชน ทั่วไป ด้วย ใจ อารอัน
ไพเราะ จับใจ ชื่น ทราบ ทำให้ ผู้ พุร แล้ว แดเห็น เข้าใจ ข้อ ความ แจ่ม แจ้ง
สิ้น ความ เค็ดือบ แคลง ตรได้ ทำให้ บังเกิด ความ เต็มใจ ใน พระรัตน ไตรย
ทวิ ชัน เปนอัน มาก ความ อันใด ที่ เข้าใจ ยาก ก็ ได้ ทรง หมาย ให้ แดเห็น ง่าย
ตาย กระจ่าง ประหนึ่ง ทรง นำทาง ให้ เติร ไป สู่ ที่ ชอบ ทรง ชำนิ ชำนาญ ทั้ง ใน
ทาง แดตง พระ สัทธรรม เทศนา แดใน ทาง นิพนธ์ รจนา หนังสือ อัน เปน เครื่อง
ชูใจ ให้ ผู้ พง ผู้ อาน ได้ รับ ผล อัน ดี ปิติ ปราโมทย์ เปน ที่ นิยม นับถือ ของ
มหาชน ทั่วไป ไม่ เฉพาะ แดใน สยาม ราชอาณาจักร ถึง แม้ ชน ใน ไพร ช
ประเทศ ก็ สรรเสริญ ยกย่อง พระองค์ ว่า เปน มหา บัณชิต ยธิน ประเสริฐ
ผู้ ที่ เต็มใจ ใน พระพุทธศาสนา ทั่วไป ได้ นิยม ยอม ยก พระองค์ เปน มหา
สาสนนา ยก แต่ ถึง แม้ ผู้ ที่ มี เจ นับถือ ศักติ สาสนา อื่น ๆ ก็ มีความ
นับถือ พระองค์ เปน ปราษฎ์ อัน หา ที่ เปรียบได้ โดย ยาก ผู้ มี ชื่อเสียง
สำคัญ อัน เปน ชาว ต่าง ประเทศ แม้ มา เขียม กรุง สยาม ก็ คง ตั้ใจ
พยายาม ไป น้อม คำ นับ ด้วย ความ นิยม นับถือ ด้วย ได้ ยิน พระ เกียรติคุณ

เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๘๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๙

บรรณาไปจนถึงประเทศนั้น ๆ จึงชวนกันมาเฝ้าเพื่อแสดงความ
เคารพอย่างฉับ เคารพมหาบัญญัติฉับนั้น

อีกประการหนึ่ง พระองค์ได้ทรงเป็นครูบิชายาจารย์ แห่งพระบรม
วงษานวงษ์ ข้าราชการ แดชนทุกชั้น ได้ทรงมีพระหฤทัยเอื้อเพื่อ
เชื้อแผ่ในหมู่ศิษย์ทั้งหลายทั่วกัน ไม่เลือกหน้าว่าเป็นบุคคลชั้นใด
ในขณะที่ยังเป็นภิกษุสามเณร อยู่ในสำนักของพระองค์ ก็ทรงอนุสาสน์
ให้รอบรู้เข้าใจใน อรรถธรรม ตามสมควรแก่สติปัญญาของตน ๆ ครั้น
เมื่อละเพศพรหมจรรย์แล้ว ก็ยังทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ตามประเพณี
โอบอ้อมตามแต่จะทรงหาโอกาสได้ คอยทรงตักเตือนสติแต่เห็นยอใจ
ไว้ให้ฝึกฝนในทางธรรมอันควรแก่คิหิปฏิบัติ เป็นพระคุณอันแน่ชัด
ประจักษ์อยู่ในใจแห่งศิษย์ทั้งหลายทั่วกัน

ในส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น พระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมหลวงวชิรญาณวรโอรส ได้ทรงคุ้นเคยแต่เป็นที่ถูก
พระอัชฌาไศรยกันมาแต่ยังทรงพระเยาว์ ได้ทรงสั่งสอนซักจูงพระราช
หฤทัยให้แนบมโนในทางศรัทธา ทรงเตือนสั่งในพระพุทธานุสาสนาเป็น
ตำรับมา ครั้นเมื่อรัตนโกสินทรศก ๑๑๒ ก่อนที่จะเสด็จออกไป
ศึกษาวิชาการ ณประเทศยุโรป พระเจ้าบรมวงศ์เธอก็ได้เป็นผู้ทรงรับ
คำปฏิญาณแสดงพระองค์เป็นอุปราชา จนถึงเมื่อรัตนโกสินทร
ศก ๑๒๓ ได้ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อทรงรับอุปสมบทได้ทรง

วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๙๓๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๖ หน้า ๒๕๘๔

อนุศาสน์ตั้งต้นให้ทรง ทราบ อรรถธรรม แล ความ ปฏิบัติ อันดี อันงาม ทั้งคู่ มา ก็ ยัง ได้ ทรง ตาม อนุศาสน์ คัก เคื้อน ทรง แนะนำ ทาง ที่ จะ ทรง พระราชดำริ ให้ ทรง อรรถ อัน จะ ควร ใช้ ประกอบ ใน ทาง โลก นับ ว่า ทรง มี พระคุณ อันใหญ่ ยิ่ง หา ผู้ ไต่ จะ เสมอ เหมือน ได้ โดย ยากนัก ใน สมัย นี้

ตาม ข้อ ความ ที่ กล่าว มา แล้ว นี้ จึง แด เห็น ปราภฏ อยู่ ว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวชิรญาณวโรรส ทรง เปน บุรุษ ยี่ ตัน อัน ดี เด็ด ประเสริฐ สุด ยิ่ง กว่า บรรดา พระเถระ นูเถร ทั้ง ปวง ทั้ง ใน ความ วา สี่ อริย วา สี่ บั กษ์ ไต่ ฝ่าย เหนือ สัมควร ที่ จะ ให้ ดำรง พระเกียรติยศ อัน ใหญ่ ยิ่ง เช่น อย่าง พระบรมวงษ์ ที่ ได้ เคย ทรง เปน ใหญ่ ใน คน สังฆ มา แด่ ก่อน โดย รั บ มหา สมนุค มาภิเศก แด่ เดือน พระอิศริยยศ ต่าง กรม ให้ สัม แก่ ความ ยี่ เต็ม ไล่ จะ ได้ เปน ที่ เคารพ สักการบูชา เปน ที่ นิยม นับถือ ของ พระบาท สัมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว แด่ พระบรมวงษานุวงษ์ ข้าราชการ ตลอดจน ถึง มหาชน นิกร ที่ เต็ม ได้ ใน พระบวรพุทธศาสนา ทัว หน้า

จึง มี พระบรมราช โองการ มार พระ บัณ ชุร สุธัง หนาท ไปรด เกตุ ไปรด กระ หม่อม ให้ ตั้ง การ มหา สมนุค มาภิเศก แด่ เดือน พระอิศริยยศ พระเจ้าบรม วงษ์เธอ กรมหลวงวชิรญาณวโรรส ขึ้น เปน สัมเด็จ กรมพระยา มี พระนาม ตาม จาตุก ใน พระสุพรรณบัฏ ว่า สัมเด็จ พระเจ้าบรมวงษ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ศรี สุกคชัตติยพรหมจารี สรรเพชญวิงศ์ กัณยา

เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๘๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๙๒๕

ณวาลย์ มุขนายนาคอเนนุชาธิบดี บรมพงศาธิบดี จักร์บรมนาถประนัปดาห์
มหามกุฏราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รัฐธรรมนูญนิยภาดา วิชา
อุชมหาราชวิไลย์อาจารย์ ศุภคีร์ธรรมหาวิมลมงคลธรรมเจดีย์ สุตพุทธ
มหากวี ตรีบุฎกาทีโกศล เบญจปฎฐเศวตฉัตร สิริรัตโนปลักษณมหา
สมณุตตมาภิเศกามิสิค วิชิตมารสาพาภธรรมเสนาบดี อมรโกสินทรโมตี
มหาสังฆปริณายก พุทธศาสนิกดลิตกุตมมหาบัณฑิตย สัทธรรมนา
นิรุกติประติภาณ มโหฬารเมตตาศิษยาจารย์ พุทธาทิรัตนศรีคุณารักษ์
เอกอัครมหาอนาคาริยวัณ สยามาธิบดีพุทธบริษัทเนตร สมณคณินทรา
ธิเบศร์สถลพุทธจักรกฤตโยปการ มหาปาโมกข์ประธานสภาวิวัโรดม
บรมนาถบพิตร เสด็จ สติชัย ณ วัคควนิเวศน์ราชวรวิหาร พระอาราม
หลวง มุสิกนาม ให้ทรง ศักดินา ๓๕๐๐๐ เป็นพิเศษในตำแหน่ง
พระองค์เจ้าต่าง กรม ผู้ใหญ่ ดำรง พระยศ ฝ่าย สมณศักดิ์ เป็น เจ้าคณะ
ใหญ่แห่ง พระสงฆ์ทั้ง กรุงเทพมหานคร แด หัวเมือง ทั่ว พระราชอาณาเขต
พระราชทาน นิตยภัตบุชาเดือน ละ ๘๐ บาท ขอ อารารณาให้ ทรง รับ
ชูระ พระพุทธศาสนาเป็น ภาระ ตั้ง ถอน ช่วย ระวัง อธิกรณ์ พระภิกษุสงฆ์
ตามเถร ทั่วไป โดย สมควร แก่ อิศริยยศ สมณศักดิ์ จง ทรง เจริญ
พระชนมายุ พรรณ สุขะ พลปฏิภาณ คุณ ดำร สมบัติ สรรพศิริสวัสดิพิพัฒ
มงคล วิบุลยคุณผลจิระธิติกาด ใน พระพุทธศาสนาเทอญ

วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๙ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕๕๖

เมื่อ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เลื่อน พระอิศริยยศ
ชั้น ทงนี้แล้ว จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทรงเลื่อน เจ้ากรมเป็น
พระยาวชิรญาณวโรรส ถ้อยศักดิ์ ๑๐๐๐

ปลัดกรม เป็น พระอรพตบำรุง ถ้อยศักดิ์ ๘๐๐

สมุห้บัญชา เป็น หลวงมณฑลพยุหพต ถ้อยศักดิ์ ๕๐๐

ให้ผู้ซึ่งได้รับ ตำแหน่ง ทั้ง สามนี้ ทำ ราชการใน หลวง แต่ใน กรม
ตาม อย่าง ขรรมนิยม เจ้ากรม ปลัดกรม สมุห้บัญชา ใน พระองค์เจ้า
ต่าง กรมผู้ ใหญ่ทั้งปวง สืบไป ให้ มีความ ศุข สวัสดิ์ดี เจริญ เทอญ

ฝ่าย สมณ ก็ดังนี้ ให้ทรง มี พระราชาคณะ ถานานุกรม ประทับ
พระอิศริยยศ ๑๕ รูป คือ

พระมหานายก พุทธปาพจนตักโศภยปลาทาภิบาล สกลสังฆปาโมกข
ประธานมหาสังฆาวุธิกการี คณ ชีบตีศรีรัตนธรรมภาจารย ที่ พระราชา
คณะปลัดขวา มีนิตยภัตร ตาม สมณศักดิ์ ๑

พระจุนายก ขรรมนิธิสังฆมหาเถรชการ คณะกิจบรรหารชูระจวน
การี สมุห้บตีศรีธรรมภาจารย ที่ พระราชาคณะ ปลัดซ้าย มี
นิตยภัตร ตาม สมณศักดิ์ ๑

พระครูวิสุทธธรรมภาณ	มีนิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๘ บาท ๑
พระครูพิศาลวินยวาท	มีนิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๘ บาท ๑

พระครูประสาธพุทธปริตร	มี นิตยภัตร	ราคาเดือน	๖ บาท	๑
พระครูประสิทธิ์พุทธมนต์	มี นิตยภัตร	ราคาเดือน	๖ บาท	๑
พระครูโสภณธรรมาวาส	มี นิตยภัตร	ราคาเดือน	๖ บาท	๑
พระครูพิพัฒน์พิหารการ	มี นิตยภัตร	ราคาเดือน	๖ บาท	๑
พระครูวินัยธร	๑			
พระครูวินัยธรรม	๑			
พระครูเอกธำมณ	๑			
พระครูอนันตนิมิต	๑			
พระครูสังฆบริบาล	๑			
พระครูสัมฤทธิ์	๑			
พระครูใบฎีกา	๑			

รวม ๑๕ รูป

ขอให้พระคุณ ผู้ซึ่งได้รับตำแหน่ง ทั้งปวงนี้ มีความสุข สิริสวัสดิ์
สถาพรใน พระพุทธศาสนา เทอญ

คำประสิทธิ์พระพร

ขอ ถวาย พระ พร เจริญ พระ ราช สิริ สวัสดิ์ ทิ พัม มงคล พระ ชนม์ สุข
ทุก ประการ เจง มี แต่ สัม เติ จ บรม พิศ ราช สัม ภาว พระ องค์ สัม เติ จ
พระ ปรม เหน ธร รม กิม หว ราช ธิ ราช เจริ ผู้ ทรง พระ คุณ อัน ประ เติ ฐ